

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ**

СТРИЖАКОВА АНАСТАСІЯ ЮРІЇВНА

УДК 351.82:332

**МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ УКРАЇНОЮ
ТА КРАЇНАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

Спеціальність 25.00.02 – механізми державного управління

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

Маріуполь – 2017

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Донецькому державному університеті управління Міністерства освіти і науки України (м. Маріуполь)

Науковий керівник - доктор наук з державного управління, професор
Діденко Ніна Григорівна,
ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН
України (м. Київ), завідувач кафедри державної служби
та менеджменту освіти

Офіційні опоненти:

доктор наук з державного управління, доцент, **Парубчак Іван Орестович**,
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
ім. С.З. Гжицького Міністерства освіти і науки України (м. Львів), завідувач
кафедри публічного управління та адміністрування;

кандидат наук з державного управління, доцент, **Гришина Наталія Михайлівна**,
Харківський регіональний інституту державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України
(м. Харків), заступник начальника управління - начальник відділу організації
наукових досліджень

Захист відбудеться 28 вересня 2017 року о 12-00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 11.107.01 у Донецькому державному університеті управління Міністерства освіти і науки України за адресою: 87513, м. Маріуполь, вул. Карпинського, 58, ауд. 207.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Донецького державного університету управління Міністерства освіти і науки України (87513, м.Маріуполь, вул. Карпинського, 58).

Автореферат розіслано 26 серпня 2017 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

В.В. Хороших

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Транскордонне співробітництво (ТКС) в умовах євроінтеграційних процесів стає важливим механізмом соціально-економічного розвитку та міжнародного співробітництва України, використовуючи взаємозв'язки прикордонних областей із сусідніми регіонами країн ЄС для підвищення економічного рівня українських регіонів, створюючи нові можливості для ведення бізнесу та міжлюдських контактів, покращення екологічної ситуації, розширюючи межі самостійності місцевих органів влади та зміцнюючи місцеву демократію.

Розвиток транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС здійснюється по лінії спільного кордону (1390 км) з такими країнами як Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія на міждержавному рівні, рівні територіальних громад, регіональних та місцевих органів влади, що потребує відповідної координації та належної державної підтримки.

На даний час розвиток транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС здійснюється в рамках правових норм європейського та національного законодавства, Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2016-2020 роки, Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, Європейської політики сусідства та чотирьох програм Європейського інструменту політики сусідства на 2016-2020 рр. («Україна-Польща-Білорусь», «Україна-Словаччина-Угорщина-Румунія», «Україна-Румунія», «Басейн Чорного моря»), Стратегії Європейського Союзу для Дунайського регіону, міждержавних угод з Польщею, Румунією, Словаччиною, Угорщиною.

Подальший розвиток транскордонного співробітництва в умовах євроінтеграційних змін, імплементації Угоди про асоціацію, трансформації соціально-економічного розвитку України потребує удосконалення національного законодавства, доопрацювання ефективної моделі координації транскордонного співробітництва, стратегічного управління цим процесом, впровадження інноваційних форм ТКС, розвитку єврорегіонів. Це обумовлює необхідність удосконалення механізмів державного управління сферою транскордонного співробітництва з країнами ЄС та розробки практичних рекомендацій щодо вирішення правових, організаційних, фінансових, економічних, соціальних, культурних проблем, що виникають в транскордонних регіонах.

Науковому дослідженню проблематики транскордонного співробітництва присвячені роботи І. Артьомова, П.Беленького, М.Біль, О.Богородецької, В.Борщевського, В. Будкіна, М. Буффона, С. Гакмана, В. Гоблик, М. Долішнього, В.Засадко, К.Куцаб-Бонк, Є.Кіш, М.Лендзел, В.Марковича, Н.Мікули, В.Реутова, Є.Рябініна, Р.Садовскі, І.Студеннікова, Т.Коморніцкі, С.Устича, Ю.Цибульської та інших.

У сфері державного управління питання організаційно-правових механізмів ТКС, ролі держави в залученні інвестицій, формування єврорегіональних територій в Україні, прикордонної безпеки розглядалися у роботах С.Білої, І. Грицяк, Н.Гришиної, Н.Діденко, Н.Добревої, Н. Ільченко,

О. Кривцової, О. Кушніренко, В.Лагно, В.Лутчак, Н.Луцької, І.Парубчак, Л.Прокопенко, О.Мельникова та інших. Проблематика більшості досліджень стосується конкретних прикордонних територій, практичної діяльності єврорегіонів, окремих механізмів або загальних тенденцій розвитку транскордонного співробітництва, що потребує уточнення та детального дослідження механізмів державного управління в сфері транскордонного співробітництва з країнами ЄС в умовах посилення євроінтеграційних процесів та імплементації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, що обумовило мету та завдання дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до тематики досліджень Донецького державного університету управління за темою «Філософсько-психологічні проблеми соціальної взаємодії в системі сучасного управління» (державний реєстраційний номер 0111U007588 , 2012-2017 рр.), в межах якої автором було проаналізовано основні аспекти транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС, його вплив на розвиток прикордонних територій та місцевої демократії, обґрунтовано необхідність удосконалення механізмів державного управління розвитком транскордонного співробітництва в нових євроінтеграційних умовах.

Мета та задачі дослідження. Метою дисертаційної роботи є розробка науково-методичних засад удосконалення механізмів державного управління розвитком транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС та практичних рекомендацій щодо діяльності органів державного управління та місцевого самоврядування для посилення результативності ТКС, ефективного соціально-економічного розвитку прикордонних територій, інтенсифікації інтеграційних процесів Україна – ЄС, імплементації Угоди про асоціацію.

Відповідно до мети було поставлено такі задачі:

здійснити теоретичний аналіз розвитку транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС та розробити стратегію його подальшого розвитку в умовах реалізації Угоди про асоціацію;

дослідити цілі, функції, принципи, механізми державного управління у сфері транскордонного співробітництва;

вивчити європейський досвід управління транскордонним співробітництвом та можливості його адаптації в Україні;

проаналізувати нормативно-правовий, організаційний, фінансовий, економічний, інформаційний механізми державного управління розвитком транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС та запропонувати шляхи їх удосконалення;

дослідити розвиток єврорегіонів як активної форми транскордонного співробітництва та запропонувати шляхи оптимізації їх державної підтримки;

обґрунтувати розвиток побратимських та партнерських зв'язків як дієвої форми транскордонного співробітництва між містами та регіонами України та країн ЄС;

розробити практичні рекомендації для органів державного управління та місцевого самоврядування щодо впровадження інноваційних форм транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС, підвищення конкурентності прикордонних територій, реалізації транскордонних проектів.

Об'єктом дослідження є механізми державного управління транскордонним співробітництвом.

Предметом дослідження є удосконалення механізмів державного управління розвитком транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС.

Методи дослідження. Теоретичну та методологічну основу дослідження складають праці вітчизняних і зарубіжних вчених, які охоплюють широкий спектр питань щодо діяльності органів державного управління в сфері транскордонного співробітництва.

Для досягнення поставленої мети в роботі застосовано низку сучасних підходів та методів дослідження: аналізу, синтезу, узагальнення, абстрактно-логічний метод (для визначення сутності та співвідношення основних теоретичних понять і категорій в дослідженні механізмів державного управління у сфері транскордонного співробітництва), системний підхід (для визначення умов та напрямів удосконалення механізмів державного управління в сфері транскордонного співробітництва), структурно-функціональний підхід (для визначення сутності та змісту діяльності органів державної влади), порівняльний (для зіставлення процесів транскордонного співробітництва в країнах Європи та Україні) та інші.

Інформаційно-фактологічною базою дисертаційного дослідження є нормативно-правові акти України та ЄС, монографічні дослідження вітчизняних і зарубіжних вчених, статистичні та соціологічні дані, актуальна інформація періодичних та інформаційних видань, ресурси мережі Інтернет.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні й розробці науково-методичних засад удосконалення механізмів державного управління розвитком транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС в умовах посилення євроінтеграційних процесів, трансформації соціально-економічного розвитку України та реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

У дисертації:

уперше:

розроблено проект Стратегії розвитку транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС в умовах реалізації Угоди про асоціацію, в якій визначено основні цілі, напрями, принципи, механізми державного управління для формування інноваційної моделі транскордонного співробітництва та підвищення якості транскордонної співпраці;

удосконалено:

нормативно-правовий механізм державного управління розвитком транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС шляхом адаптації українського законодавства до норм європейського права, розробки

нових нормативно-правових актів в контексті виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, визначення повноважень та відповідальності органів влади різних рівнів за розвиток ТКС з урахуванням децентралізації та принципу субсидіарності;

організаційний механізм державного управління розвитком транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС шляхом оптимізації розподілу повноважень та відповідальності між центральним, регіональним та місцевим рівнями в управлінні ТКС; активного розвитку прикордонної інфраструктури; вирішення проблем безпеки, боротьби з тероризмом, незаконної міграції та організованої злочинності; подолання наявної асиметрії екологічного стану й екологічної безпеки між транскордонними регіонами України та ЄС; залучення громадськості до вирішення всіх питань, які стосуються транскордонної співпраці; впровадження ефективного управління міграційними процесами; реалізації угод про малий прикордонний рух; долучення до транскордонної мережі EURES тощо;

механізм фінансування ТКС шляхом диверсифікації джерел фінансування, вироблення нових процедур спільного фінансування проєктів транскордонного співробітництва з країнами ЄС, подолання корупції та стимулювання легальних доходів від транскордонної співпраці;

економічний механізм державного управління розвитком транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС через формування конкурентоспроможної прикордонної економіки, ефективний розвиток прикордонної торгівлі, підтримку підприємництва, транскордонних кластерів;

інформаційний механізм державного управління розвитком транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС шляхом формування відкритості та легкості доступу до інформації про транскордонне співробітництво, поінформованість населення (по обидва боки кордону) про ініціативи влади, спрямовані на вирішення проблем транскордонного характеру, створення мережі інформаційних структур;

дістало подальшого розвитку:

вивчення європейського досвіду управління транскордонним співробітництвом та можливостей його адаптації в Україні, зокрема в частині багаторівневості управління, гнучкості нормативно-правової бази, різноманітності інституцій, типів організацій та форм ТКС, залучення до транскордонної співпраці громадськості та приватного сектора;

дослідження механізму державної підтримки єврорегіонів, що в умовах імплементації Угоди про асоціацію між Україною і ЄС потребує проведення їх реорганізації, розробки стратегії розвитку кожного єврорегіону, створення асоціацій органів місцевого самоврядування, використання нових форм транскордонного співробітництва;

обґрунтування подальшого розвитку побратимських та партнерських зв'язків між містами та регіонами України та країн ЄС як дієвої форми транскордонного співробітництва;

аналіз інноваційних форм транскордонного співробітництва, впровадження яких має декілька складових: управлінську, маркетингову, інвестиційну, організаційну, інформаційну, освітньо-наукову.

Практичне значення одержаних результатів. Наукові висновки та теоретичні положення дисертаційного дослідження фактично доведені до рівня конкретних пропозицій і практичних рекомендацій для використання у практиці державного управління в сфері транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС.

Зокрема, результати дослідження були використані в практичній діяльності Українського культурологічного центру (акт про впровадження № 1 від 20.03.2017р.), ДП «Білгород-Дністровський морський торговельний порт» (акт про впровадження № 652 від 22.05.2017 р.), а також у навчальному процесі Донецького державного університету управління під час викладання таких дисциплін, як «Державне управління», «Державне регулювання економіки», «Державне та регіональне управління» (акт про впровадження № 04-01/206 від 07.04. 2017 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною науковою працею, містить отримані особисто автором нові результати у сфері державного управління транскордонним співробітництвом між Україною та країнами Європейського Союзу.

Апробація результатів дисертації. Основні наукові результати дисертаційного дослідження апробовано на: Міжнародній науково-практичній конференції «Регіональний розвиток – основа розбудова української держави» (м.Донецьк, 4-5 квітня 2012 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Соціально-гуманітарні аспекти співробітництва між Україною та ЄС у контексті Східного партнерства і Стратегії «Європа – 2020» (6-7 квітня 2012 р., м. Донецьк); V Міжнародній науковій Інтернет-конференції «Соціально-гуманітарні проблеми менеджменту» (21 листопада 2012 р., м. Донецьк); IV Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми та перспективи розвитку публічного управління в Україні» (11 жовтня 2012 р., м.Запоріжжя); VII Міжнародній науково-практичній конференції «Публічне управління: виклики XXI століття» (28 листопада 2012 р., м. Полтава), XIII Міжнародному науковому конгресі «Публічне управління: виклики XXI століття» (21-22 березня 2013 р., м.Харків); Міжнародній науково-практичній конференції «Регіональний розвиток – основа розбудови української держави» (9-10 квітня 2013 р м.Донецьк); Всеукраїнській підсумковій науково-практичній конференції з міжнародною участю «Актуальні проблеми та перспективи розвитку публічного управління» (25 жовтня 2013 р. м. Одеса); Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми теорії і практики міського управління (економіко-правовий аспект)» (31 жовтня 2013 р. м. Донецьк); Всеукраїнській підсумковій науковій-практичній конференції «Реалізація Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» (28 березня 2014 р., м. Дніпропетровськ); Всеукраїнській підсумковій науково-практичній конференції «Актуальні проблеми та перспективи розвитку публічного управління» (25 жовтня 2013 р., м. Одеса); I Міжнародній науково-практичній конференції «Механізми управління корпоративною соціальною

відповідальністю» (28 березня 2014 р., м. Дніпропетровськ); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Адміністративне право і процес: історія, сучасність, перспективи розвитку» (25 березня 2016 р., м. Кривий Ріг); III Всеукраїнській науково-практичній Інтернет-конференції «Організаційно-правові аспекти публічного управління в Україні» (20 квітня 2016 р., м. Полтава); VII Міжнародній науковій конференції аспірантів та докторантів із державного управління «Державне управління в Україні: історія державотворення, виклики та перспективи (27 травня 2016 р., м. Одеса); XIII Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасні суспільні проблеми у вимірі соціології управління» (3 березня 2017 р., м. Маріуполь), Інтернет-конференції «Україна та ЄС: можливості та перспективи співпраці» (18-19 травня 2017 р., м. Маріуполь).

Публікації. Основні положення і результати дослідження опубліковані у 20 наукових працях, в тому числі: у 9 статтях, 7 з них опубліковані у фахових виданнях з державного управління, 2 – у зарубіжних виданнях, 11 – у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

Структура й обсяг роботи. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів і висновків, які викладено на 249 сторінках друкованого тексту. Матеріали дисертації містять 11 рисунків, 10 таблиць, які наведено на 17 сторінках. Список використаних джерел зі 230 найменувань наведено на 26 сторінках, 3 додатки – на 4 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У першому розділі «*Науково-методичні засади державного управління в сфері транскордонного співробітництва*» розглядаються науково-методичні підходи щодо сутності та форм транскордонного співробітництва, методологія дослідження, цілі, механізми, принципи та функції державного управління його розвитком, проаналізовано досвід управління транскордонною співпрацею в країнах ЄС.

Встановлено, що в науковій літературі понятійний апарат транскордонного співробітництва продовжує формуватися та уточнюватися таким чином в рамках даного дослідження: *транскордонне співробітництво між Україною та країнами ЄС тлумачиться як спільні дії, спрямовані на встановлення і поглиблення економічних, соціальних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших відносин між територіальними громадами, їх представницькими органами, місцевими органами виконавчої влади України та територіальними громадами, відповідними органами влади країн ЄС у межах компетенції, визначеної їх національним законодавством.*

Аналіз наукової літератури та діючого законодавства дає можливість виділити такі принципи транскордонного співробітництва як: повага до державного суверенітету, територіальної цілісності та непорушності кордонів держав; чіткий розподіл повноважень та відповідальності між суб'єктами ТКС; урахування під час укладення угод про транскордонне співробітництво повноважень суб'єктів та прав учасників; гармонізація загальнодержавних, регіональних та місцевих інтересів; узгоджене усунення політичних,

економічних, правових, адміністративних та інших перешкод для взаємної співпраці; відповідальність всіх рівнів влади у вирішенні проблемних завдань; партнерство, комплексність, ефективність взаємної співпраці.

На даний час на транскордонне співробітництво між Україною та країнами ЄС суттєво впливають такі фактори як: поширення на територію України Європейської політики сусідства (ЄПС) та Європейського інструменту політики сусідства (ЄІПС), реалізація програми «Східне партнерство», імплементація Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, уведення безвізового режиму.

Встановлено, що управління транскордонним співробітництвом має такі рівні: *державний* – розробляється національна політика та нормативно-правова база розвитку ТКС, забезпечується гармонізація національних та регіональних цілей; *регіональний* – реалізується регіональна політика ТКС з урахуванням інтересів держави та місцевих органів влади, здійснюється координація дій між регіонами сусідніх країн; *місцевий* – відбувається конкретна співпраця між суб'єктами прикордонних територій.

Основні напрями державного управління у сфері транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС представлені на рис. 1.

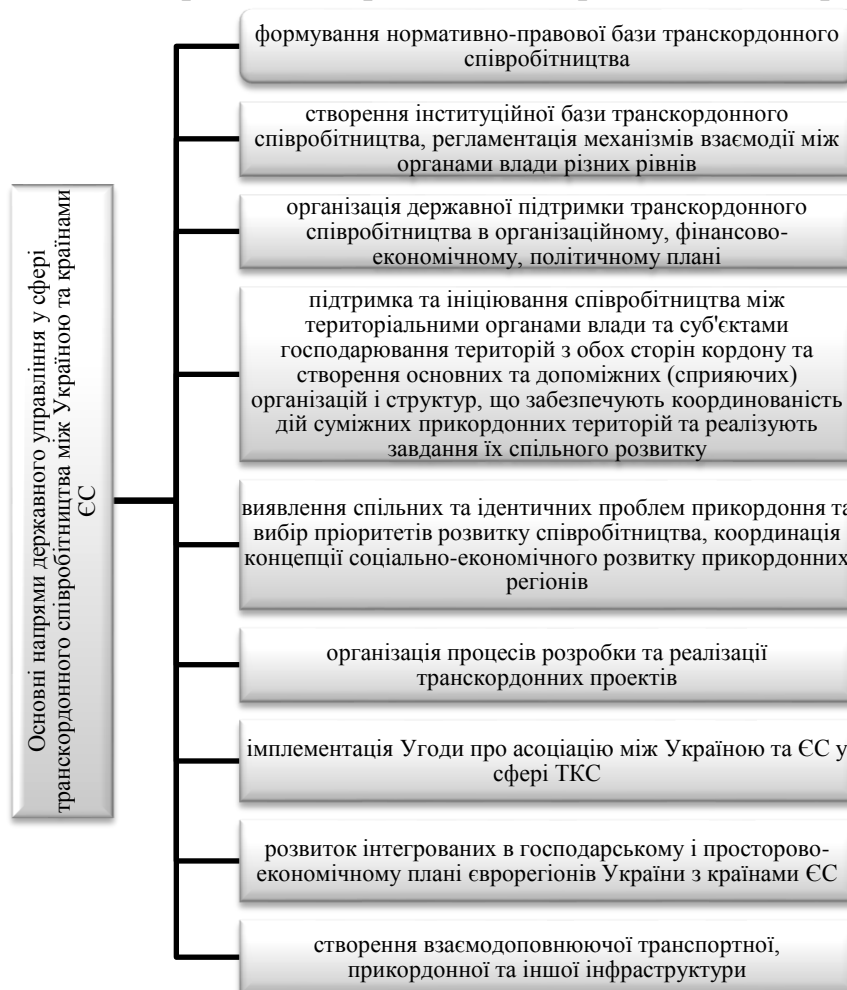

Рис.1. Основні напрями державного управління у сфері транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС

Загалом, державне управління розвитком транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС можна розглядати як сукупність рішень і дій інституційного, правового, організаційного, фінансового економічного, інформаційного характеру органів державної влади України, спрямованих на реалізацію проектів (програм) транскордонного співробітництва для поліпшення міждержавних відносин, ефективного соціально-економічного розвитку прикордонних регіонів, підвищення якості життя жителів прикордонних територій, імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Це визначає відповідні функції держави у сфері ТКС, виконання яких передбачає використання різноманітних форм, методів та інструментів транскордонної співпраці (рис. 2).

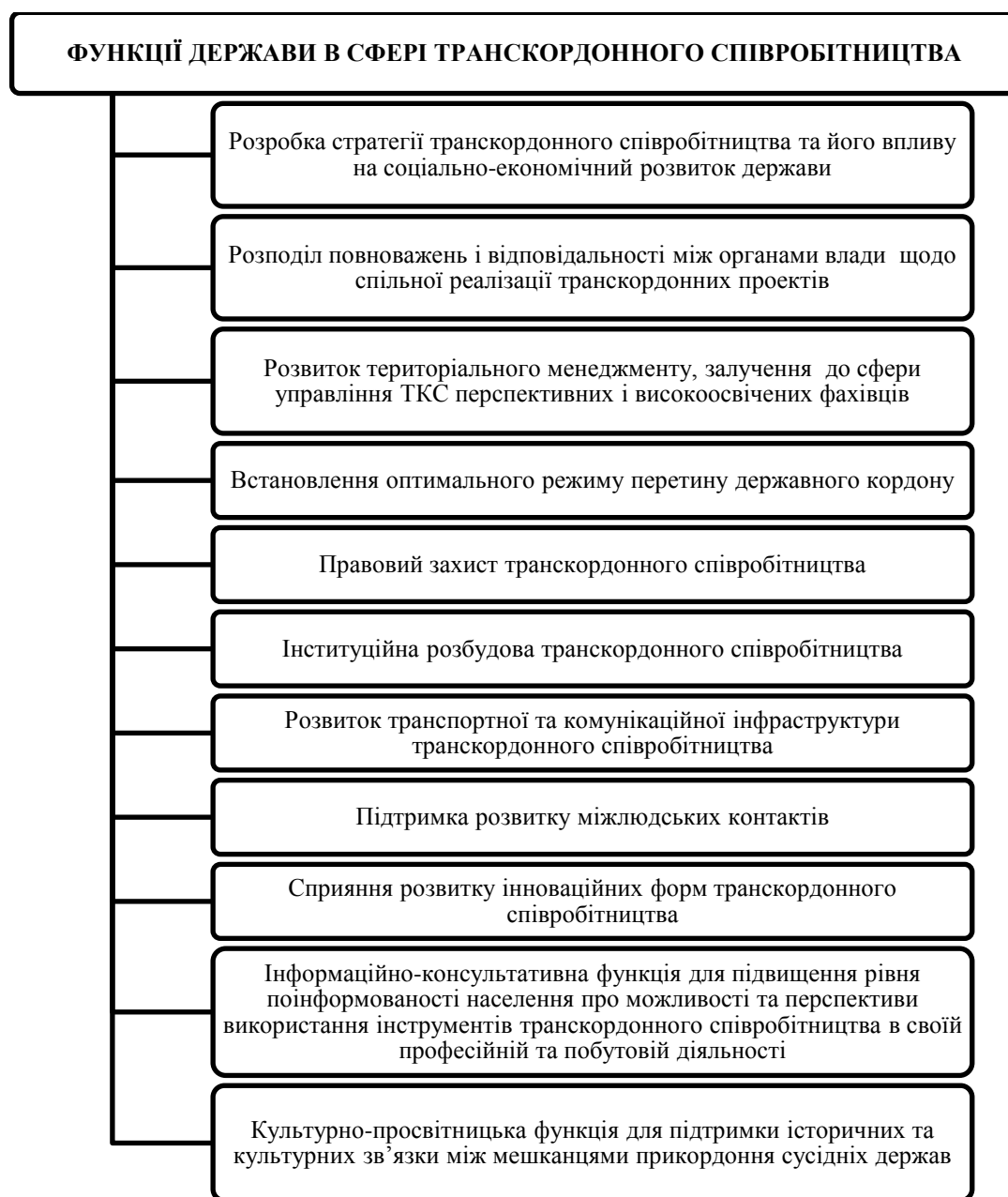

Рис. 2. Функції держави у сфері транскордонного співробітництва

Встановлено, що у країнах ЄС підтримка транскордонного співробітництва фінансово здійснюється через фонд Європейського регіонального розвитку, спеціальні європейські програми та проекти, національні бюджети; організаційно – через заохочення регіонів та міст з різних держав-членів Союзу співпрацювати, реалізовувати спільні програми, проекти та мережі, на зовнішньому кордоні ЄС – через Європейську політику сусідства, Європейський інструмент політики сусідства, програму «Східне партнерство», програми та проекти INTERREG, PHARE CBC, TACIS CBC, PHARE, CREDO, MEDA, CARDS, LACE. Основними типами організацій ТКС у Європейському Союзі є: єврорегіони, європейські угруповання територіального співробітництва (ЄУТС), об'єднання єврорегіонального співробітництва (ОЄС), Робочі громади (Working Community), «Дуги» (Arcs) в регіоні Балтійського моря, транскордонне співробітництво за принципом ad hoc. Кожна форма транскордонного співробітництва створюється з урахуванням специфіки прикордонних регіонів, складається з рівного представництва партнерів по обидва боки кордону, зорієнтована на практичне вирішення проблем.

Європейський досвід транскордонної співпраці демонструє: багаторівневість управління; гнучку нормативно-правову базу, яка удосконалюється разом зі змінами, що відбуваються в структурі ЄС; різноманітні інституції, типи організацій та форми ТКС; активне залучення до транскордонної співпраці громадськості та приватного сектора.

У другому розділі «Сучасний стан державного управління розвитком транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС» досліджено нормативно-правове забезпечення транскордонного співробітництва в Україні, організаційний, фінансовий, економічний, інформаційний механізми державного управління, державна підтримка розвитку єврорегіонів.

Встановлено, що з країнами ЄС Україна має чотири транскордонних регіони (табл.1).

Таблиця 1

Транскордонні регіони України

Регіон	Склад учасників
Українсько-румунський	4 області України (Закарпатська, Івано-Франківська, Чернівецька, Одеська) та 5 повітів (жудеців) Румунії (Сату-Маре, Марамуреш, Сучава, Ботошань, Тулча)
Українсько-угорський	2 області (медьє) Угорщини (Саболч-Сатмар-Берег, Боршод-Абауй-Земплен) та Закарпатська область України
Українсько-словацький	Закарпатська область України та Кошицький, Прешівський краї Словаччини
Українсько-польський	Закарпатська, Волинська та Львівська області України та Люблінське, Підкарпатське воєводства Польщі

Правова база транскордонного співробітництва України з країнами ЄС містить норми європейського та національного законодавства, основними правовими документами є: Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або органами влади (1980 р.)

та протоколи до неї, Європейська хартія місцевого самоврядування (1985 р.), Хартія конгресу місцевих і регіональних органів влади Європи (1994 р.), Європейська хартія регіонального просторового планування» (1983 р.), Угода про асоціацію між Україною та ЄС (2014 р.), Закон України «Про транскордонне співробітництво» (2004 р.), Державна стратегія регіонального розвитку України на період до 2020 року, Державні програми розвитку транскордонного співробітництва на 2007-2010 рр., 2010-2015 рр., 2016-2020 рр., міждержавні угоди з Польщею, Угорщиною, Словаччиною, Румунією, програми прикордонного співробітництва регіонів України з регіонами зарубіжних країн, угоди про утворення євро регіонів та низка інших нормативних актів.

Удосконалення національного законодавства у сфері ТКС потребує гармонізації нормативно-правової бази з нормами європейського права, визначення правового рівня самостійності та відповідальності регіональної та місцевої влади за розвиток транскордонної співпраці, розробки нових нормативно-правових актів в контексті виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Встановлено, що удосконалення механізму фінансування ТКС передбачає диверсифікацію джерел фінансування; вироблення нових процедур спільного фінансування проектів транскордонного співробітництва, їх адаптації до норм ЄС, законодавчого визначення механізму залучення іноземної фінансової допомоги; подолання корупції та стимулювання легальних доходів від транскордонної співпраці.

Доведено, що для успішної діяльності транскордонних регіонів потрібні активна місцева політика та регіональні програми розвитку ТКС, спільні транскордонні стратегії (нині розроблено Стратегію транскордонного співробітництва Люблінського воєводства (Польща), Львівської, Волинської (Україна) та Брестської (Білорусь) областей на 2014-2020 роки), що сприятиме зменшенню диспропорцій соціально-економічного розвитку в транскордонному просторі та поступовому зближенню параметрів суміжних прикордонних регіонів сусідніх країн.

Визначено, що для удосконалення організації транскордонного співробітництва між Україною та ЄС доцільно оптимізувати розподіл повноважень та відповідальності між центральним, регіональним та місцевим рівнями в управлінні ТКС; активно розвивати прикордонну інфраструктуру, включаючи кількість митних переходів, їхнє технічне оснащення та наявність відповідних транспортних комунікацій; вирішувати питання екологічної безпеки між транскордонними регіонами України та ЄС; залучати громадськість та бізнес до вирішення всіх питань, які стосуються транскордонної співпраці.

Доведено, що серед важливих функцій державного управління в сфері транскордонної співпраці суттєве місце займають питання безпеки, боротьби з тероризмом, незаконною міграцією та організованою злочинністю. У цьому контексті перед *Державною прикордонною службою України* стоїть завдання створити систему інтегрованого управління безпекою державного кордону України, впроваджувати сучасні системи контролю, створювати належно

оснащені мобільні прикордонні загони; перед *Державною міграційною службою України* – надання якісних адміністративних послуг, ефективний контроль за міграційними процесами, боротьба з нелегальною міграцією, захист національного ринку трудових ресурсів, реалізація безвізового режиму з Європейським Союзом; перед *Державною службою України з надзвичайних ситуацій* – ефективне управління єдиною державною системою цивільного захисту, оптимізація розміщення її підрозділів, підготовка населення до поведінки в умовах надзвичайних ситуацій; перед *Національним агентством з питань запобігання корупції* – використання доступу до інтегрованої міжвідомчої інформаційно-телекомунікаційної системи «Аркан» з контролю осіб, транспортних засобів і вантажів, що перетинають державний кордон, для виявлення корупційних ризиків та правопорушень.

Визначено необхідність спрямування економічного механізму державного управління розвитком транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС на формування конкурентоспроможної прикордонної економіки, ефективний розвиток прикордонної торгівлі, підтримку підприємництва, транскордонних кластерів.

Доведено, що для інформаційного забезпечення ТКС необхідні відкритість та легкість доступу до інформації про транскордонне співробітництво, поінформованість населення (по обидва боки кордону) про ініціативи влади, спрямовані на вирішення проблем транскордонного характеру, мережа інформаційних структур.

Досліджено діяльність єврорегіонів «Буг» (Україна, Польща, Білорусь), «Карпатський єврорегіон» (Україна, Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія), «Нижній Дунай» (Україна, Молдова, Румунія), «Верхній Прут» (Україна, Молдова, Румунія) та особливого євро регіону «Чорне море», які діють на території Волинської, Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Одеської та Чернівецької областей України.

Доведено, що для подальшого розвитку єврорегіонів потрібне усунення адміністративних та правових перешкод, що стримують транскордонну співпрацю; покращення їх інвестиційної та інноваційної привабливості; виділення в межах кожного регіону територіальних стратегічних проєктів, орієнтованих на вирішення певного напрямку транскордонних проблем. Для імплементації Угоди про асоціацію між Україною і ЄС потрібно провести реорганізацію єврорегіонів з використанням індивідуального підходу до кожного з них; розробити стратегії розвитку кожного єврорегіону з урахуванням стратегічних пріоритетів загальноєвропейського, державного та регіонального рівнів; створити асоціації органів місцевого самоврядування; використовувати єврорегіони як координуючі структури для нових форм транскордонного співробітництва.

У третьому розділі «*Удосконалення діяльності органів державного управління розвитком транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС*» пропонується проєкт Стратегії транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС в умовах реалізації Угоди про асоціацію, визначено роль побратимських та партнерських зв'язків між містами та регіонами України та країн ЄС, розроблено практичні рекомендації для органів

державного управління та місцевого самоврядування щодо впровадження інноваційних форм транскордонного співробітництва та розвитку прикордонних територій.

Доведено, що імплементація Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом створює можливості для розвитку нової моделі транскордонного співробітництва і потребує розробки спеціальної Стратегії транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС, яка може стати важливим документом для визначення основних пріоритетів та ключових завдань транскордонного співробітництва як чинника сталого соціально-економічного і просторового інноваційно-інвестиційного розвитку прикордонних регіонів, які мають отримати нову якість соціально-економічного та культурного життя.

Встановлено, що для удосконалення транскордонної співпраці з країнами ЄС Україна може використовувати потенціал зв'язків між містами-побратимами та містами-партнерами, які, як важливий компонент народної дипломатії, є ресурсом політики єднання та територіального соціально-економічного розвитку.

Визначено, що для формування інноваційної моделі ТКС передбачає: стимулювання ділової активності в транскордонних регіонах; запровадження диференційованого підходу до системи оподаткування, дозвільних, погоджувальних процедур, доступу до державних послуг і ресурсів для суб'єктів господарської діяльності, які здійснюють інноваційну діяльність; створення нових організаційних структур та фондів, венчурних капіталовкладень для малих та середніх підприємств; імплементацію Європейської хартії малих підприємств; участь у європейських програмах COSME, HORIZON 2020 тощо.

Проаналізовано інноваційні форми транскордонного співробітництва (маркетинг та брендинг територій, транскордонні центри трансферу технологій, білатеральні інвестиційні агенції, міжнародні транспортні коридори, торговельно-логістичні центри, інноваційне підприємництво, інноваційні транскордонні кластери, транскордонні індустріальні парки, форсайт-технології, мережі інформаційно-управлінських структур – інформаційні центри, агенції регіонального розвитку, спеціалізовані геоінформаційні системи, центри транскордонного співробітництва, регіональні інформаційно-інноваційно-освітні комплекси, інноваційні центри транскордонного співробітництва), впровадження яких має наступні складові:

управлінську, що передбачає впровадження інноваційних методів управління, моніторинг і оцінку транскордонних процесів, створення з обох сторін кордону *координуючого чи консультативного центру*, перетворення управлінських систем на відкриті системи з великим рівнем диверсифікації діяльності, свободою творчості, гнучкістю, домінуючою орієнтацією на потреби об'єкта управління;

маркетингову, спрямовану на задоволення потреб споживачів управлінських послуг; розповсюдження електронних комунікаційних мереж; підтримку трендів транскордонних регіонів;

інвестиційну як стимулювання інноваційно-інвестиційних процесів у транскордонному просторі та створення транскордонних центрів трансферу технологій, білатеральних інвестиційних агенцій, промислово-логістичних зон, банків даних інвестиційних пропозицій;

організаційну, що передбачає запровадження таких інноваційних форм ТКС як: розширення транспортних коридорів та зростання ролі України як суб'єкта транскордонних мереж, створення торговельно-логістичних центрів, розвиток інноваційного підприємництва, інноваційні транскордонні кластери, транскордонні індустріальні парки, запровадження форсайт-технологій;

інформаційну, що являє собою створення мережі інформаційно-управлінських структур для підтримки інноваційних форм транскордонного співробітництва (інформаційні центри, агенції регіонального розвитку, спеціалізовані геоінформаційні системи, центри транскордонного співробітництва, регіональні інформаційно-інноваційно-освітні комплекси, інноваційні центри транскордонного співробітництва);

освітньо-наукову, яка охоплює науковий супровід ТКС як у рамках національної науки, так і участі у європейських програмах наукових досліджень; навчання та підготовку кваліфікованих менеджерів у сфері ТКС; підвищення кваліфікації працівників органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері транскордонної співпраці.

Розвиток інноваційних форм транскордонного співробітництва передбачає: удосконалення законодавства у сфері регулювання інноваційної діяльності та транскордонної співпраці; експертизу та створення преференційних режимів реалізації інноваційних проектів; надання органам влади повноважень щодо реалізації інноваційних стратегій та формування в бюджетах статті видатків на проекти інноваційного транскордонного співробітництва: підготовку відповідних фахівців для даної сфери.

Визначено, що інноваційна модель транскордонної співпраці сприятиме перетворенню прикордонних територій на інтегровані, взаємодоповнювані райони з високим рівнем соціально-економічного розвитку та якості життя, поглиблюватиме та поширюватиме євроінтеграційні процеси, забезпечуватиме реалізацію Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі на теоретичному й практичному рівнях вирішене актуальне наукове завдання щодо розробки науково-методичних засад удосконалення механізмів державного управління розвитком транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС в умовах посилення євроінтеграційних процесів, трансформації соціально-економічного розвитку України та реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, надані практичні рекомендації органам державного управління та місцевого самоврядування щодо впровадження інноваційних форм транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС, розвитку прикордонних територій.

Отримані в процесі дослідження результати мають теоретичне та прикладне значення, а саме:

1. Розкрито зміст та основні форми транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС як складової євроінтеграційної політики, чинника стабільності, інструменту для розвитку добросусідських відносин між державами, способу підвищення конкурентності прикордонних регіонів.

Проаналізовано цілі, функції, механізми, принципи державного управління у сфері транскордонного співробітництва та основні напрями державної підтримки транскордонної співпраці як сукупності рішень і дій організаційного, правового, фінансового характеру органів державної влади України.

2. Обґрунтовано можливості адаптації європейського досвіду управління транскордонним співробітництвом в частині багаторівневості управління, гнучкості нормативно-правової бази, різноманітності типів та форм транскордонної співпраці; проаналізовано участь України у реалізації програм ЄС в рамках Європейського інструменту політики сусідства.

3. Запропоновано удосконалення нормативно-правового забезпечення транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС шляхом уніфікації українського законодавства з європейським правом; розробки нових нормативно-правових актів в контексті виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС; унормування повноважень та відповідальності органів влади різних рівнів з урахуванням децентралізації та принципу субсидіарності.

4. Визначено, що для посилення організаційного впливу держави на розвиток транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС необхідно мати стратегію розвитку транскордонного співробітництва, програми співпраці з ЄС, спільні проекти щодо розбудови інфраструктури транскордонного співробітництва; оптимізувати розподіл повноважень та відповідальності між центральним, регіональним та місцевим рівнями в управлінні ТКС; активно управляти міграційними потоками; вирішувати питання екологічної безпеки між транскордонними регіонами України та ЄС; залучати громадськість та бізнес до вирішення всіх питань, які стосуються транскордонної співпраці; вирішувати питання безпеки, боротьби з тероризмом, організованою злочинністю; запобігати корупції.

5. Запропоновано вдосконалення системи фінансового забезпечення транскордонного співробітництва шляхом диверсифікації джерел фінансування, вироблення нових процедур спільного фінансування проектів транскордонного співробітництва, подолання корупції та стимулювання легальних доходів від транскордонної співпраці, дотримання принципу адресності фінансування.

6. Досліджено діяльність єврорегіонів «Буг», «Карпатський єврорегіон», «Нижній Дунай», «Верхній Прут», «Чорне море», визначено шляхи оптимізації державної підтримки єврорегіонів, їх реорганізації, усунення адміністративних та правових перешкод, що стримують транскордонну співпрацю, розробки стратегії розвитку кожного регіону, запровадження нових форм транскордонного співробітництва;

7. Визначено, що імплементація Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом створює можливості для розвитку нової моделі

транскордонного співробітництва і потребує розробки спеціальної Стратегії транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС в умовах реалізації Угоди про асоціацію, яка визначає перспективи транскордонного співробітництва та його нову якість.

8. Обґрунтовано важливість побратимських та партнерських зв'язків між містами та регіонами України та країн ЄС для стимулювання транскордонної співпраці, зміцнення господарських, культурних і гуманітарних зв'язків між суб'єктами та учасниками транскордонного співробітництва.

9. Розроблено практичні рекомендації щодо діяльності органів державного управління та місцевого самоврядування по впровадженню інноваційної моделі транскордонного співробітництва, яка має управлінську, маркетингову, інвестиційну, організаційну, інформаційну, освітньо-наукову складову.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ РОБІТ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Праці, які відображають основні наукові результати дисертації

1. Стрижакова А.Ю. Єврорегіони в системі транскордонного співробітництва/ А.Ю. Стрижакова // Координати управління: збірник наукових праць / за ред. професора Д.І. Дзвінчука. – Вип. 1. – Івано-Франківськ: «Місто НВ», 2012. – С. 225-229.

2. Стрижакова А.Ю. Роль органів місцевого самоврядування в розвитку міжрегіонального співробітництва [текст] / А.Ю.Стрижакова // Держава та регіони. Серія: Державне управління. – 2012. – № 4. – С.173-177.

3. Стрижакова А.Ю. Тенденції регіоналізації в країнах ЄС як фактор модернізації державної регіональної політики України/ А.Ю. Стрижакова // Теорія та практика державного управління: зб.наук.пр. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2014. – Вип. 1 (44) – С.342-349.

4. Стрижакова А.Ю. Вплив партнерських та побратимських зв'язків міст на розвиток міжрегіонального та транскордонного співробітництва в Україні/ А.Ю. Стрижакова // Менеджер. Вісник Донецького державного університету управління. Серія «Державне управління». – Маріуполь: ДонДУУ, 2014. – С.221-226.

5. Стрижакова А.Ю. Аналіз організаційно-функціонального стану місцевих органів самоврядування та перспективи розвитку [текст] / А.Ю.Стрижакова // Аналітика і влада. – К. : Видавництво НАДУ, 2014 – С. 88-92.

6. Стрижакова А.Ю. Перспективи розвитку інноваційних моделей транскордонного співробітництва в Україні в сучасних умовах / А.Ю. Стрижакова // Збірник наукових праць Донецького державного університету управління «Сучасні проблеми державного управління в умовах системних змін». Серія «Державне управління»: Т. XVI. Вип. 297. – Маріуполь: ДонДУУ, 2015. – С. 174-186.

7. Стрижакова А.Ю. Розвиток транскордонного співробітництва України в умовах нових геополітичних змін та підписання Угоди між Україною та Європейським Союзом/ А.Ю. Стрижакова // Менеджер. Вісник Донецького

державного університету управління. Серія «Державне управління». – Маріуполь: ДонДУУ, 2015. – С.138-143.

Праці у зарубіжних виданнях:

1. Стрижакова А.Ю. Розвиток моделей транскордонного співробітництва в умовах підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом/ А.Ю. Стрижакова// Economics, Management, Law: Innovation strategy: Collection of scientific articles. – Heman Science and Technology Press, Zhengzhou, China, 2016. – 288-293 p.

2. Стрижакова А.Ю. Транскордонне співробітництво як об'єкт державного управління /А.Ю.Стрижакова// Virtus: Scientific Journal / Editor-inChief М.А. Zhurba – February # 11, 2017. – С. 208-211.

Праці апробаційного характеру, тези доповідей на науково-практичних конференціях

1. Стрижакова А.Ю. Транскордонне співробітництво в країнах ЄС: досвід для України/ А.Ю. Стрижакова// «Соціально-гуманітарні аспекти співробітництва між Україною та ЄС у контексті Східного партнерства і Стратегії «Європа – 2020»: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. за міжнародною участю, 6-7 квітня 2012 р., м. Донецьк, Донецький державний університет управління. – Донецьк: ДонДУУ, 2012. – С. 112 -118.

2. Стрижакова А.Ю. Роль органів місцевого самоврядування в розвитку міжрегіонального співробітництва / А.Ю. Стрижакова// IV Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми та перспективи розвитку публічного управління в Україні» // Держава та регіони. Серія: Державне управління. – 2012 р. – № 4. Класичний приватний університет. – м. Запоріжжя: КПУ, 2012. – С.173-177.

3. Стрижакова А.Ю. Використання позитивного досвіду міжрегіонального та транскордонного співробітництва в країнах ЄС / А.Ю. Стрижакова // Публічне управління: виклики ХХІ століття: зб. тез XIII Міжнар. наук. конгресу, 21-22 березня 2013 р. – Х: Вид-во ХарРІНАДУ «Магістр», 2013. – С. 40-41.

4. Стрижакова А.Ю. Взаємодія місцевих органів самоврядування як фактор розвитку публічного управління/ А.Ю. Стрижакова // Актуальні проблеми та перспективи розвитку публічного управління: матеріали (Всеукр. підсумк. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. 25 жовт. 2013 р. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2013. – С.67-68.

5. Стрижакова А.Ю. Проблеми нормативно-правового забезпечення розвитку транскордонного співробітництва в Україні/ А.Ю. Стрижакова // «Регіональний розвиток – основа розбудови української держави. – Міжнародна науково-практична конференція (секція 1 «Розвиток державного управління та місцевого самоврядування: стратегія, технології, інновації») м. Донецьк, 9-10 квітня 2013 р. Донецький державний університет управління, Донецьк: ДонДУУ, 2013. – С.285-291.

6. Стрижакова А.Ю. Аналіз розвитку міського самоврядування в умовах регіоналізації / А.Ю. Стрижакова // Реалізація Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року : матеріали конференції 28

берез. 2014 р., м. Дніпропетровськ /редкол. О. Ю. Бобровська (голов. ред.) [та ін.]. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2014. – С. 115-118.

7. Стрижакова А.Ю. Аналіз правового регулювання транскордонного співробітництва в Україні / Адміністративне право і процес: історія, сучасність, перспективи розвитку: Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Кривий Ріг, 25 березня 2016 року). – Кривий Ріг: Донецький юридичний інститут МВС України, 2016. – С. 211-213.

8. Стрижакова А.Ю. Перспективи реформування діяльності органів місцевого самоврядування в розвитку транскордонного співробітництва / А.Ю. Стрижакова // Організаційно-правові аспекти публічного управління в Україні: Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 20 квітня 2016 р. – Полтава: ПолтНТУ, 2016. – С. 128-130.

9. Стрижакова А.Ю. Формування транскордонних кластерів та партнерств як інноваційних напрямів діяльності органів місцевого самоврядування в сфері транскордонного співробітництва/ А.Ю. Стрижакова // Державне управління в Україні: історія державотворення, виклики та перспективи [Електронний ресурс] : матеріали VII Міжнар. наук. конф. аспірантів та докторантів із державного управління. 27 трав. 2016 р. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2016. – С. 320-322.

10. Стрижакова А.Ю. Нові ідеї та напрями розвитку транскордонного співробітництва між державами у контексті сучасної суспільно-гуманітарної проблематики / Сучасні суспільні проблеми у вимірі соціології управління: матеріали XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Маріуполь, 3 березня 2017 р. – Маріуполь: ДонДУУ, 2017. – С. 75-78.

11. Стрижакова А.Ю. Роль транскордонного співробітництва в гарантуванні національної безпеки України / А.Ю.Стрижакова // Україна та ЄС: можливості та перспективи співпраці: збірник матеріалів, доповідей Інтернет-конференції в рамках проекту «Кафедра Жана Моне «Аналіз та застосування європейського досвіду демократії та належного врядування в Україні», м. Маріуполь, 18-19 травня 2017 р. – Маріуполь: ДонДУУ, 2017.– С.160-162.

АНОТАЦІЯ

Стрижакова А.Ю. Механізми державного управління розвитком транскордонного співробітництва між Україною та країнами Європейського Союзу. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління. – Донецький державний університет управління Міністерства освіти і науки України. – Маріуполь, 2017.

У дисертації досліджено теоретичні та практичні аспекти державного управління розвитком транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС, обґрунтовано пропозиції щодо удосконалення механізмів державного управління у цій сфері, розглянуто можливості адаптації європейського досвіду управління транскордонним співробітництвом, проаналізовано шляхи оптимізації діяльності єврорегіонів «Буг», «Карпатський єврорегіон», «Нижній Дунай», «Верхній Прут», «Чорне море», розроблено

проект Стратегії транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС в умовах реалізації Угоди про асоціацію, запропоновані інноваційні форми транскордонної співпраці.

Розроблено пропозиції щодо удосконалення законодавчого забезпечення транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС, заходи щодо посилення організаційного впливу держави на розвиток транскордонного співробітництва, фінансові, економічні, інформаційні зміни в транскордонній сфері.

Ключові слова: транскордонне співробітництво, Угода про асоціацію між Україною та ЄС, єврорегіон, інноваційні форми транскордонного співробітництва, стратегія розвитку транскордонного співробітництва.

АННОТАЦІЯ

Стрижакова А.Ю. Механізми державного управління розвитком трансграничного співробітництва між Україною та країнами Європейського Союзу. – На правах рукописи.

Дисертація на соискание научной степени кандидата наук по государственному управлению по специальности 25.00.02 – механизмы государственного управления – Донецкий государственный университет управления Министерства образования и науки Украины. – Мариуполь, 2017.

В диссертационной работе разработаны научно-методические основы совершенствования механизмов государственного управления развитием трансграничного сотрудничества между Украиной и странами ЕС, предложены практические рекомендации для эффективного социально-экономического развития приграничных территорий, интенсификации евроинтеграционных процессов, имплементации Соглашения об ассоциации между Украиной и ЕС.

В диссертации раскрыто содержание и формы трансграничного сотрудничества между Украиной и странами ЕС как составляющей евроинтеграционной политики, фактора стабильности, дополнительного инструмента для развития добрососедских отношений между государствами, способа повышения конкурентности трансграничных регионов.

Проанализированы принципы государственного управления в сфере трансграничного сотрудничества и основные направления государственной поддержки, возможности адаптации европейского опыта управления трансграничным сотрудничеством в Украине,

Определены основные меры по совершенствованию законодательного обеспечения трансграничного сотрудничества между Украиной и странами ЕС, особенно в контексте выполнения Соглашения об ассоциации, полномочий и ответственности органов власти на центральном, региональном, местном уровнях с учетом децентрализации и принципа субсидиарности.

Доказано, что для усиления организационного влияния государства на развитие трансграничного сотрудничества между Украиной и странами ЕС, необходимы: стратегия развития трансграничного сотрудничества, программы сотрудничества с ЕС, совместные проекты по развитию инфраструктуры ТГС.

Для совершенствования системы финансового обеспечения ТГС необходимы диверсификация источников финансирования, выработка новых

процедур совместного финансирования проектов трансграничного сотрудничества, привлечение иностранной финансовой помощи, преодоление коррупции и стимулирования легальных доходов от трансграничного сотрудничества, соблюдение принципа адресности финансирования.

Исследована деятельность еврорегионов «Буг», «Карпатский Еврорегион», «Нижний Дунай», «Верхний Прут», «Черное море», предложены меры по их реорганизации, созданию стратегии каждого региона, ассоциаций органов местного самоуправления, использованию новых форм трансграничного сотрудничества.

Определено, что имплементация Соглашения об ассоциации между Украиной и Европейским Союзом создает возможности для развития новой модели трансграничного сотрудничества и требует разработки специальной стратегии трансграничного сотрудничества между Украиной и странами ЕС в условиях реализации Соглашения об ассоциации.

Разработаны практические рекомендации для органов государственного управления и местного самоуправления по внедрению инновационной модели трансграничного сотрудничества, которая имеет управленческую, маркетинговую, инвестиционную, информационную, образовательно-научную составляющие.

Ключевые слова: трансграничное сотрудничество, Соглашение об ассоциации между Украиной и ЕС, еврорегион, инновационные формы трансграничного сотрудничества, стратегия развития трансграничного сотрудничества.

SUMMARY

Strizhakova A. Mechanisms of state management of development of cross-border cooperation between Ukraine and countries of the European Union. – As the manuscript.

Dissertation for scientific degree of candidate of sciences public administration, specialty 25.00.02 - mechanisms of public administration. - Donetsk State University of Management of the Ministry of Education and Science of Ukraine. - Mariupol, 2017.

In the thesis, scientific and methodological principles for improving of the mechanisms of state management of development of cross-border cooperation between Ukraine and the EU countries have been developed, practical recommendations for improving of effectiveness of management for effective socio-economic development of border areas, and intensification of the integration processes of Ukraine and the EU have been proposed.

Content of cross-border cooperation between Ukraine and the EU countries as a component of the European integration policy, stability factor, as an additional tool for developing good neighborly relations between states, and a way to increase the competitiveness of border regions were described in the thesis. The principles of state administration in the field of cross-border cooperation and the main directions of state support for cross-border cooperation, the possibility of adapting the European experience of state regulation of cross-border cooperation in Ukraine were analyzed.

The main measures to improve legislative support for cross-border cooperation between Ukraine and the EU countries are identified, especially in the context of implementation of Association Agreement between Ukraine and the EU. The powers and responsibilities of government authorities at central, regional, local levels, taking into account decentralization and the principle of subsidiarity were determined. Tasks of training and upgrading of civil servants and officials of local self-government bodies relevant to the cross-border sphere, measures to strengthen the organizational influence of the state on the development of cross-border cooperation are studied.

The activity of Euroregions such as "Bug", "Carpathian Euroregion", "Lower Danube", "Upper Prut", innovative forms of cross-border cooperation were investigated.

Keywords: cross-border cooperation, Association Agreement between Ukraine and the EU, the Euroregion, innovative forms of cross-border cooperation, strategy for the development of cross-border cooperation.

Підписано до друку 18.08.2017. р. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Друк різнографія. Умов. др. арк. 0,9.
Тираж 100 пр. Замов. № 306/15.

Редакційно-видавничий відділ
Донецького державного університету управління
87513, м. Маріуполь, вул. Карпинського, 58
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції серія КВ № 14586-3557 ПР від 27 серпня 2008 року